

(...)

Powód P. D. (1), reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w S. kwoty 1,501,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 stycznia 2019 roku do dnia zapłaty tytułem częściowego odszkodowania w związku ze zdarzeniem z 27 września 2018 roku. Jako podstawę prawną dochodzonego roszczenia wskazał art. 435 k.c. Powód wniósł także o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od udzielonego pełnomocnictwa.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna w S. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania kwestionując odpowiedzialność pozwanego za skutki zdarzenia co do zasady.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od 20 czerwca 2018 roku do co najmniej 10 października 2018 roku prowadzona była inwestycja rozbudowy drogi powiatowej Numer (...) W.-B.-D.. (Projekt organizacji ruchu drogowego na czas rozbudowy drogi powiatowej Numer (...) – załączona teczka)

W dniu 27 września 2018 roku P. D. (1) poruszał się pojazdem F. (...) z W. w kierunku C.. Z uwagi na roboty drogowe był objazd, którym pojechał P. D. (1). Objazd kończył się na początku miejscowości B.. Droga na prawo wiodła w kierunku C., zaś na lewo w miejsce prowadzonej budowy. P. D. (1) w miejscu, gdzie była prowadzona budowa zobaczył P. M., którego znał z okresu nauki, postanowił zjechać by porozmawiać. P. M. skręcił w lewo, zjechał jak najbliżej pobocza i zatrzymał pojazd częściowo na poboczu, a częściowo na drodze, która była remontowana, na prawym pasie stała frezarka, lewy pas nie był jeszcze remontowany. Kiedy rozmawiał z P. M., w prawy bok jego samochodu uderzyła frezarka, której operatorem był pracownik Przedsiębiorstwa (...) Spółka z o.o. w W. Mazowieckiem – T. C. (zeznania powoda P. D. (1), nagranie audio-video z 12.02.2020 r., znacznik czasowy 00:01:22, 01:25;26; zeznania świadków: T. C. nagranie audio-video z 12.02.2020 r., znacznik czasowy 00:29:09, J. K. (1) nagranie audio-video z 12.02.2020 r., znacznik czasowy 00:50:48, P. M. nagranie audio-video z 12.02.2020 r., znacznik czasowy 01:078:02).

Na miejsce zdarzenia została wezwana Policja, która jako sprawcę zdarzenia wskazała T. C. i udzieliła mu pouczenia (notatka k. 41; zeznania świadka W. S. nagranie audio-video z 12.02.2020 r., znacznik czasowy 00:18:41).

Pojazd F. (...) został uszkodzony, a wysokość szkody wynosi co najmniej 2.660,00 zł (akta szkody, k. 186-191).

Maszyna do robót drogowych Frezarka drogowa (...) znajdowała się w posiadaniu Przedsiębiorstwa (...) Spółka z o.o. w W. Mazowieckiem na podstawie umowy leasingu. Przedsiębiorstwo to w zakresie swojej działalności prowadzi m.in. roboty związane z budową dróg i autostrad, uczestniczy w przetargach w trybie Prawo zamówień publicznych, posiada park maszynowy umożliwiający realizację zadań, których się podejmuje (k. 13, 21-26).

W dniu 7 lutego 2019 roku J. K. (1) potwierdził, iż w dniu 27 września 2018 roku miało miejsce zdarzenie, w którym T. C. najechał na samochód F. (...), numer rejestracyjny (...) (k. 12).

W dniu 17 października 2018 roku P. D. (1) zgłosił ubezpieczycielowi w zakresie OC z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej Przedsiębiorstwa (...) Spółka z o.o. w W. Mazowieckiem szkodę ze zdarzenia z dnia 27 września 2018 roku. (polisa numer (...)) – akta szkody.

Projekt organizacji ruchu drogowego na czas rozbudowy drogi powiatowej Numer (...) W.- B. – D. wskazywał, że roboty drogowe będą wykonywane połówkami jezdni przy odbywającym się wahadłowo ruchu drogowym. Niezbędne jest wygrodzenie placu robót, oznakowanie uprzedzające kierujących pojazdami o utrudnieniu na drodze w obrębie prowadzonych robót. Ze względu na technologię i zastosowanie pojazdy do przebudowy drogi (wykonania nawierzchni) optymalnym będzie zajęcie połowy jezdni na odcinku nie dłuższym niż 200 m. Odcinek ten będzie podlegał wygrodzeniu i oznakowaniu jako zężenie jezdni wymuszające wprowadzenie ruchu wahadłowego. Wzdłuż

jezdni należy ustawić tablice kierujące U-21a i (...). Od strony najazdu należy umieścić tablicę prowadzącą U-3d, zaś od strony przeciwnej zaporę drogową U-2-b. W odległości 80-230 m od działki roboczej przewiduje się umieszczenie znaków ostrzegawczych A-12b (...), A-14 oraz stopniowe ograniczenie prędkości do 30km/h z zakazem wyprzedzania umieszczonym na znaku B-33. Prace przy przebudowie przewiduje się wykonywać w porze dziennej. W celu wyłączenia z ruchu pieszych przebudowywanych fragmentów chodnika, wygradzenia należy realizować za pomocą zapór podwójnych U-20c oraz umożliwić alternatywnie, możliwie najkrótsze przejście np. poboczem po drugiej stronie jezdni. W przypadku konieczności udostępnienia pieszym przejścia nad wykopami przy pracach drogowych należy stosować w tym celu kładki dla pieszych U-28. (Projekt organizacji ruchu drogowego na czas rozbudowy drogi powiatowej Numer (...) – załączonateczka)

Sąd zważył, co następuje:

Jak wiadomo zgodnie z treścią **art. 822 §1 k.c.** przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (§4).

Przedmiotem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest odpowiedzialność ubezpieczającego za szkody wyrządzone osobom trzecim, a więc szkody wyrządzone wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (art. 471 i n. k.c.), jak i szkody wyrządzone na skutek czynu niedozwolonego. Jest to więc ubezpieczenie jego odpowiedzialności za wyrządzenie szkody opartej na zasadzie winy, ryzyka, słuszności oraz w sytuacjach, gdy odpowiedzialności nadano charakter absolutny (bezwzględny).

W świetle **art. 435 k.c.** prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

O tym, że Przedsiębiorstwa (...) Spółka z o.o. w W. Mazowieckiem spełnia kryteria przedsiębiorstwa wprawianego w ruch za pomocą sił przyrody świadczy zakres prowadzonej przez niego działalności gospodarczej (działalność budowa dróg i autostrad). Elementem przedsiębiorstwa są przede wszystkim – realizujące podejmowane przez nią przedsięwzięcia – maszyny budowlane korzystające z sił przyrody (tj. paliw płynnych). Na skutek pracy jednego z takich urządzeń, kierowanego przez operatora, będącego pracownikiem tego przedsiębiorstwa, doszło do uszkodzenia pojazdu powoda. Okoliczność ta nie była sporna w sprawie, przyznał ją też kierownik działu produkcji wskazanej spółki - (...) w treści oświadczenie z 7 lutego 2019 roku, jak też udostępnił powodowi dane ubezpieczyciela, aby ten rozpoznał wniosek powoda o zapłatę.

Dla przypisania odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną ruchem przedsiębiorstwa ustawodawca nie wymaga ustalenia bezprawnego charakteru zachowania podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo ani jego winy. Działania składające się na funkcjonowanie przedsiębiorstwa, a stanowiące przyczynę szkody, nie muszą naruszać reguł porządku prawnego, (vide: wyrok SN z dnia 18 maja 2012 r., III PK 78/11, LEX nr 1216871, a także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1970 r., III CZP 17/70, OSP 1971, z. 9, poz. 169).

Przesłanki odpowiedzialności na podstawie art. 435 k.c., co do których ciężar dowodu, zgodnie z treścią przepisu art. 6 k.c. obciąża poszkodowanego, są następujące: ruch przedsiębiorstwa, szkoda oraz związek przyczynowy pomiędzy ruchem a szkodą. Poszkodowany nie musi natomiast wykazywać konkretnej przyczyny powodującej szkodę. Odpowiedzialność z art. 435 k.c. powstaje bez względu na winę (w znaczeniu subiektywnym) prowadzącego przedsiębiorstwo, jak również bez względu na to, czy szkoda nastąpiła w warunkach zachowania bezprawnego (wyrok Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2008 roku, II CSK 367/08). Ryzyko związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa lub zakładu, o jakim mowa w art. 435 §1 i 2 k.c., sprowadza się do konieczności naprawienia szkód, których powstanie było nie tylko niezawinione, ale nawet kiedy zachowanie prowadzącego nie było bezprawne. Odpowiedzialność na zasadzie

ryzyka oparta jest zatem na założeniu, że samo funkcjonowanie zakładu wprawianego w ruch za pomocą sił przyrody stwarza niebezpieczeństwo wyrządzenia szkody, niezależnie od działania lub zaniechania podmiotu prowadzącego taki zakład. Dla przypisania odpowiedzialności prowadzącemu zakład lub przedsiębiorstwo, którego odpowiedzialność konstruowana jest na zasadzie ryzyka, zbędne jest rozważanie, czy można mu przypisać zawinienie lub bezprawne zaniechania, a co za tym idzie odpowiedzialności tej nie wyłącza przeprowadzenie dowodu braku jego winy (vide: Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 19 czerwca 2001 roku, II UKN 424/00, OSNC 2003, nr 6, poz. 155 czy z dnia 14 lutego 2002 roku, I PKN 853/00, OSNC 2002, nr 18, poz. 4).

Odnosząc powyższe do okoliczności niniejszej sprawy, powód nie musiał przeprowadzać dowodu na to, że to przedsiębiorstwo (jego pracownik) z nienależytą ostrożnością wykonywało pracę. Przeprowadzenie dowodu braku bezprawności w działaniach przedsiębiorstwa i tak nie mogło zwolnić od odpowiedzialności z art. 435 k.c. Prowadzący przedsiębiorstwo odpowiada za szkodę wyrządzoną w związku z jego ruchem komukolwiek.

Poczynione w sprawie niniejszej ustalenia faktyczne dają podstawę do przyjęcia, iż wszystkie wskazane wyżej przesłanki odpowiedzialności zostały spełnione, tj. uszkodzenie pojazdu i wynikająca z tego szkoda powoda nastąpiły w związku z ruchem przedsiębiorstwa wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody.

W tym miejscu zauważyć należy, że w świetle dyspozycji art. 435 §1 k.c. in fine, wyodrębnia się tzw. **okoliczności egzonerycyjne**, których zaistnienie uwalnia zobowiązanego od odpowiedzialności. Skuteczna obrona pozwanego odpowiadającego na podstawie art. 435 k.c. wymaga uwzględnienia użytego we wskazanym przepisie sformułowania „wyłącznie” w odniesieniu do przyczyny powstania szkody. Obrona wykonawcy odpowiadającego na podstawie art. 435 k.c. może zostać uznana za skuteczną, gdy szkoda nastąpiła wskutek działania siły wyższej (taka sytuacja niewątpliwie nie miała miejsca), bądź też na skutek wyłącznej winy poszkodowanego bądź osoby trzeciej.

Przy czym użyty w art. 435 §1 k.c. zwrot „z wyłącznej winy” należy odnieść do **przyczyny, a nie winy**. Zawinione zachowanie poszkodowanego stanowi przesłankę egzonerycyjną tylko wtedy, gdy pozbawia związek przyczynowy między działaniem przedsiębiorstwa a szkodą, charakteru normalnego. Oznacza to, że zachowanie to musi „usuwać w cień” znaczenie ruchu przedsiębiorstwa i pozbawiać ten ruch roli przyczynowej dla powstania szkody. Ocena winy poszkodowanego jako okoliczności egzonerycyjnej jest dokonywana w kategoriach adekwatnego związku przyczynowego, a więc wyłączna wina w spowodowaniu szkody występuje jedynie wtedy, gdy zawinione zachowanie poszkodowanego było jedyną jej przyczyną (wyrok Sądu Najwyższego – Izby Pracy z 14 lipca 2015 roku). Odpowiedzialności tej nie uchyli natomiast ustalenie, że wina może być przypisana jedynie poszkodowanemu - jeżeli zarazem wystąpiły inne jeszcze przyczyny szkody w rozumieniu związku adekwatnego (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 11 stycznia 1960 roku, I CO 44/59, oraz wyrok Sądu Najwyższego z 27 lipca 1973 roku, II CR 233/73).

Kwestionując swoją odpowiedzialność za szkodę strona pozwana podnosiła m.in. czy poszkodowany mógł przebywać w miejscu powstania szkody.

Okoliczności samego zdarzenia nie były sporne. Zeznania świadków w osobach T. C., P. M. i powoda P. D. (2) są zgodne w zakresie podawanych okoliczności, w których doszło do szkody. Świadczyli zgodnie wskazywali, iż droga na odcinku remontowanym była zamknięta i był objazd do miejscowości B.. Do zdarzenia doszło bezspornie na odcinku gdzie odbywało się frezowanie. Frezarka zjeżdżając w lewo uderzyła w prawy bok pojazdu powoda. Jak zeznał świadek T. C. nie zauważył pojazdu powoda. Sąd co do zasady podzielił zeznania przesłuchanych świadków, dostrzegając iż T. C. umniejszał swoją odpowiedzialność za skutki zdarzenia. Niewiele do sprawy wniosły zeznania W. S., świadek potwierdziła jedynie okoliczności, które wynikają z notatki ze zdarzenia. Tym niemniej jak już wyżej wskazano dla odpowiedzialności pozwanego nie miało znaczenia zawinienie czy bezprawność zachowania przedsiębiorstwa. Zeznania świadków J. K. (2), T. C. i P. M. jednoznacznie potwierdziły, iż Przedsiębiorstwo (...) jest przedsiębiorstwem wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody. Bezspornie doszło do szkody w pojeździe powoda w wyniku działania tego przedsiębiorstwa.

W ocenie Sądu zachowanie powoda pozbawia jednak związek przyczynowy między działaniem przedsiębiorstwa a szkodą. Powód w dniu zdarzenia wjechał na teren prowadzonej budowy, mimo że teren był wyłączony z ruchu poza

ruchem lokalnym mieszkańców, jak wskazywał w celu zasięgnięcia informacji. Biorąc pod uwagę, iż powód nie znał danych człowieka, którego miał szukać, zaś w miejscowości B. nie jest zarejestrowana działalność w zakresie naprawy pojazdów - w zestawieniu z okolicznością, że znany powodowi osobiście P. M. złożył szczegółowe zeznania co do przebiegu zdarzenia, a jedynie nie pamiętał, o co pytał go powód, Sąd nie podzielił zeznań powoda w części, w której wskazał, iż celem wjazdu na teren budowy było zasięgnięcie informacji. Tym niemniej nie miało to znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. P. D. (1) świadomie wjechał na miejsce, gdzie odbywało się frezowanie, o czym świadczył fakt, że asfalt był zerwany. Powód nie był (...), a zatem nie powinien był znaleźć się w miejscu, gdzie doszło do szkody. Wyłączną przyczyną szkody było nieprawidłowe zachowanie powoda. Sąd dostrzega rozbieżność pomiędzy wskazaną w Projekcie organizacji ruchu drogowego na czas rozbudowy drogi powiatowej Numer (...) czasową organizacją ruchu na przebudowywanym odcinku, a okolicznościami podawanymi przez świadków i samego powoda, gdzie zeznania świadków i powoda są zbieżne w tym zakresie. Sąd dał im wiarę, co oznacza, iż w praktyce nie były realizowane wskazania z projektu odnośnie do czasowej organizacji ruchu. Od odpowiedzialności wykonawcy robót w świetle art. 435 § 1 k.c nie zwalnia jednak wykazanie, że roboty były wykonywane zgodnie z dokumentacją projektową. W świetle okoliczności sprawy i zachowania powoda odpowiedzialności tej nie powoduje także wykonywanie robót niezgodnie z tą dokumentacją. Wobec wyłączenia odcinka drogi z ruchu i zorganizowania objazdu (bezsporne) powód nie powinien był zatrzymywać pojazdu w miejscu, gdzie wykonywane są prace. Świadomie wjechał na teren budowy, co wynika z jego zeznań, jak wskazał nawet nie gasił auta, zatrzymał się w miejscu, gdzie trwały prace budowlane, w związku z czym szkoda jest wyłączną przyczyną jego zachowania.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił powództwo.

Zarządzenie z 18.03.2020 r.

Odpis pełnomocnikowi powoda.